PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · HISTORIA · KLASA 6

Dział 8. Rzeczpospolita w czasach saskich

August II i August III, wojna północna, Stanisław Leszczyński, sejm niemy, kryzys państwa, reformy Stanisława Konarskiego, Biblioteka Załuskich. Sześć kart pracy: karta z najważniejszymi wiadomościami i przykładami, trzy karty ćwiczeń (w tym praca ze źródłem), dwa równoległe sprawdziany (grupy A i B) oraz pełny klucz odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Rzeczpospolita w czasach saskich** August II i August III, wojna północna, Stanisław Leszczyński, sejm niemy, kryzys państwa, reformy Stanisława Konarskiego, Biblioteka Załuskich	8 zad. 34 pkt
2	**Czasy saskie – ćwiczenia** Daty, postacie, fakty	4 zad. 14 pkt
3	**Czasy saskie – utrwalenie** Kryzys państwa, chronologia, władcy	4 zad. 13 pkt
4	**Pracuję ze źródłem – Konarski i mapa** Konarski o liberum veto, mapa Europy czasów saskich	4 zad. 15 pkt
5	**Sprawdzian: czasy saskie – grupa A** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt
6	**Sprawdzian: czasy saskie – grupa B** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 6 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Rzeczpospolita w czasach saskich

KARTA 1/6

August II i August III, wojna północna, Stanisław Leszczyński, sejm niemy, kryzys państwa, reformy Stanisława Konarskiego, Biblioteka Załuskich

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 34 pkt

Przypomnij sobie

- W latach **1697–1763** w Rzeczypospolitej panowali elektorzy saksońscy z dynastii Wettynów: **August II Mocny** i jego syn **August III**. Ten okres nazywamy **czasami saskimi**.
- **Wojna północna** (1700–1721) toczyła się między Szwecją (król **Karol XII**) a Rosją (car **Piotr I**), Saksonią i Danią. Rzeczpospolita początkowo nie brała w niej udziału jako państwo, a mimo to walczono na jej ziemiach. Kraj niszczyły przemarsze wojsk, kontrybucje (przymusowe opłaty na rzecz obcego wojska) i zarazy. W **1709 roku** pod **Połtawą** Rosja pokonała Szwedów.
- W **1704 roku** pod naciskiem Szwedów królem wybrano **Stanisława Leszczyńskiego**. Po klęsce Szwecji tron odzyskał August II. Leszczyński próbował wrócić na tron w 1733 roku, ale przegrał z Augustem III, popieranym przez Rosję.
- **Sejm niemy (1717)** – obradował pod naciskiem cara, a posłom nie pozwolono zabierać głosu. Ustalił liczebność wojska na zaledwie około **24 tysięcy** żołnierzy. Car wystąpił jako pośrednik i gwarant ugody między królem a szlachtą – Rosja zyskała pretekst do mieszania się w sprawy Polski.
- Za Augusta III prawie wszystkie sejmy zrywano za pomocą **liberum veto** – państwo nie mogło uchwalić podatków ani powiększyć wojska. Magnaci prowadzili własną politykę, często opłacani przez obce państwa. Powiedzenie *„Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”* mówi o beztrosce szlachty w czasie, gdy państwo słabło.
- Byli też reformatorzy. Pijar **Stanisław Konarski** założył w Warszawie szkołę dla synów szlacheckich – **Collegium Nobilium (1740)** – i napisał dzieło „O skutecznym rad sposobie”, w którym wzywał do zniesienia liberum veto. Bracia **Załuscy** otworzyli w **1747 roku Bibliotekę Załuskich** – jedną z pierwszych publicznych bibliotek w Europie.
- W polityce rosła rola rodu **Czartoryskich** (tzw. **Familii**), który przygotowywał plany naprawy państwa.

Czasy saskie

August II Mocny – król z Saksonii
portret, przed 1720

Stanisław Konarski – reformator
portret, 1760

Biblioteka Załuskich (1747)
rycina, 1861

Czasy saskie – ćwiczenia

Daty, postacie, fakty

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 14 pkt

portret, przed 1720

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie” na karcie 1.

1 Uzupełnij daty. ___ / 5 pkt

1. elekcja Augusta II Mocnego: _____
2. początek wojny północnej: _____
3. bitwa pod Połtawą: _____
4. sejm niemy: _____
5. otwarcie Biblioteki Załuskich: _____

2 Połącz postać z opisem. ___ / 4 pkt

1. August III	a) autor dzieła „O skutecznym rad sposobie”
2. bracia Załuscy	b) ród magnacki nazywany „Familią”
3. Czartoryscy	c) założyciele publicznej biblioteki w Warszawie
4. Stanisław Konarski	d) ostatni król z dynastii Wettynów na tronie polskim

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Wettynowie byli jednocześnie elektorami Saksonii.	P	F
2. W czasie wojny północnej przez ziemie Rzeczypospolitej przechodziły obce armie.	P	F
3. Sejm niemy znacznie powiększył polską armię.	P	F
4. Collegium Nobilium założono w Krakowie.	P	F

4 Kto pokonał Szwedów pod Połtawą w 1709 roku? ___ / 1 pkt

A. Polacy Jana III Sobieskiego
B. Rosjanie cara Piotra I
C. Turcy
D. Prusacy Fryderyka II

PIERWSZA ŁAWKA

Sprawdzian: czasy saskie – grupa A

KARTA 5/6

30 minut · 20 pkt

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 20 pkt

1 Uzupełnij. ___ / 3 pkt

1. Król Szwecji w czasie wojny północnej: _____
2. Stolica Saksonii, rodowa siedziba Wettynów: _____
3. Liczba żołnierzy, do której sejm niemy ograniczył wojsko: około _____ tysięcy

2 Połącz nazwę z wyjaśnieniem. ___ / 4 pkt

1. wojna północna	a) szkoła dla synów szlacheckich założona w 1740 roku
2. sejm niemy	b) jedna z pierwszych publicznych bibliotek w Europie
3. Collegium Nobilium	c) wojna Szwecji z Rosją i jej sojusznikami (1700–1721)
4. Biblioteka Załuskich	d) sejm z 1717 roku, na którym posłowie nie mogli zabierać głosu

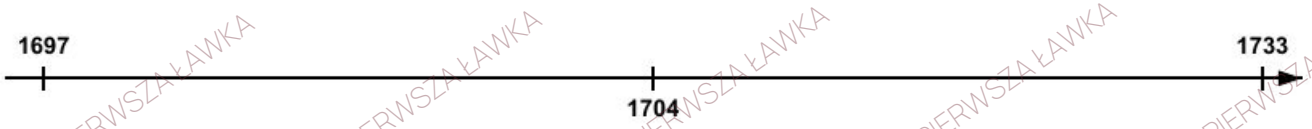
1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Sejm niemy obradował pod naciskiem Szwecji.	P	F
2. Pod Połtawą Rosja pokonała Szwecję.	P	F
3. Za Augusta III zrywano prawie wszystkie sejmy.	P	F
4. Konarski był zwolennikiem liberum veto.	P	F

4 Przyporządkuj wydarzeniom daty zaznaczone na osi czasu. ___ / 3 pkt

Czasy saskie

1. walka Augusta III i Leszczyńskiego o tron – _____
2. elekcja Augusta II – _____
3. wybór Leszczyńskiego pod naciskiem Szwedów – _____

5 **Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.** ___ / 3 pkt

Obyczaje czasów saskich

Na sejmikach i zjazdach szlacheckich urządzano huczne uczty trwające po kilka dni. Magnaci utrzymywali własne wojska i dwory większe niż dwór królewski, a przed sejmikami częstowali szlachtę, by głosowała po ich myśli. O sprawach państwa rzadko rozmawiano poważnie.

Tekst własny na podstawie XVIII-wiecznych opisów obyczajów (m.in. Jędrzeja Kitowicza)

5.1 **Czego dotyczy tekst?** ___ / 1 pkt

A. handlu zbożem
B. wojny ze Szwecją
C. reform szkolnych
D. obyczajów szlachty i magnatów

5.2 **Wyjaśnij, jak opisane obyczaje wiązały się ze słabością państwa.** ___ / 2 pkt

6 **Wyjaśnij, jakie skutki dla Rzeczypospolitej miała wojna północna. Podaj trzy.** ___ / 3 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Rzeczpospolita w czasach saskich – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 6

Podgląd pokazał 5 z 15 stron. Pełna wersja: 15 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Rzeczpospolita w czasach saskich – 8 zadań, 34 pkt
- Karta 2: Czasy saskie – ćwiczenia – 4 zadania, 14 pkt
- Karta 3: Czasy saskie – utrwalenie – 4 zadania, 13 pkt
- Karta 4: Pracuję ze źródłem – Konarski i mapa – 4 zadania, 15 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: czasy saskie – grupa A – 6 zadań, 20 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: czasy saskie – grupa B – 6 zadań, 20 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/historia-klasa-6-dzial-08-rzeczpospolita-w-czasach-saskich-zestaw